

CARMEL
ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ СА
ОКВИРНИМ УПУТСТВИМА ЗА ЊИХОВО ТУМАЧЕЊЕ

САДРЖАЈ

	страна
1. Сет CARMEL показатеља.....	3
2. Адекватност капитала.....	5
3. Квалитет имовине.....	7
4. Реосигурање и актуарске позиције.....	9
5. Квалитет управљачке структуре.....	10
6. Зарада и профитабилност.....	11
7. Ликвидност.....	14

1. СЕТ CARMEL ПОКАЗАТЕЉА

CARMEL показатељи представљају критеријуме за квантитативно праћење и анализу финансијске стабилности друштава за осигурање (ДО), сачињени по узору на методологију ММФ.

Оквир за прве практичне кораке ка управљању ризицима у ДО је дат кроз Одлуку Народне банке Србије о систему интерних контрола и управљању ризицима у пословању ДО, а CARMEL показатељи се могу користити као један од алата за управљање ризицима.

Сет CARMEL показатеља се састоји од 6 група:

Capital adequacy = Адекватност капитала

Asset quality = Квалитет имовине

Reinsurance and actuarial issues = Реосигурање и актуарске позиције

Management soundness = Квалитет управљачке структуре

Earnings and profitability = Зарада и профитабилност

Liquidity = Ликвидност

Свака од ових група, како у пословима неживотних, тако и у пословима животних осигурања садрже одговарајуће подгрупе показатеља.

Преглед подгрупа показатеља са одговарајућим ознакама и периодиком обрачуна, како за неживотна тако и за животна осигурања, дат је у наредној табели.

„Аутоматизован“ обрачун CARMEL показатеља у НБС се врши уз коришћење података које у складу са Законом о осигурању („Службени гласник РС“, бр. 55/04, 70/04, 61/05 и 101/07, у даљем тексту: Закон) и одговарајућим подзаконским актима електронским путем ДО достављају Народној банци Србије.

Табела бр. 1: Преглед подгрупа показатеља

Ознака групе	Показатељ	Ознака подгрупе	периодика обрачуна ¹⁾	неживотно осигурање	животно осигурање
C	Премија у самопридржају / Укупан капитал	C1	Г	X	
	Укупан капитал умањен за губитак / Укупна актива	C2	Г,Т	X	X
	Укупан капитал умањен за губитак / Техничке резерве	C3	Г,Т		X
	Гарантна резерва / Маргина солвентности	C4	Г,Т	X	X
A	(Нем. улагања + некретнине + пласмани у ХоВ којима се не тргује на тржишту + потраживања) / Укупна актива	A1	Г,Т	X	X
	Потраживања за премију / Укупна уговорена премија	A2	Г	X	X
	Учешћа у капиталу / Укупна актива	A3	Г,Т	X	X
	Покривеност техничких резерви прописаним облицима aktive	A4	Г,Т	X	X
	Покривеност техничких резерви прописаним облицима aktive 1	A5	Г,Т	X	X
R	Меродавна премија у самопридржају / Меродавна укупна премија	R1	Г,Т	X	X
	Техничке резерве у самопридржају / Просечне решене штете у самопридржају у последње 3 године	R2	Г	X	
	Техничке резерве у самопридржају / Просечна премија у самопридржају у последње 3 године	R3	Г		X
M	Укупна уговорена премија у хиљ.дин. / Број запослених	M1	Г	X	X
	Укупна актива у хиљ.дин. / Број запослених	M2	Г	X	X
	Трошкови зарада / Премија у самопридржају	M3	Г	X	X
E	Меродавне штете у самопридржају / Меродавна премија у самопридржају	E1	Г,Т	X	
	Трошкови спровођења осигурања ³⁾ / Меродавна премија у самопридржају	E2	Г,Т	X	X
	Инвестициона добит / Меродавна премија у самопридржају	E3	Г,Т	X	
	Комбиновани 1 – E1 + E2 показатељ	E4	Г,Т	X	
	Комбиновани 2 – E1 + E2 – E3 показатељ	E5	Г,Т	X	
	Трошкови извиђаја, процене ликвидације и исплате штета / Штете у самопридржају	E6	Г,Т	X	X
	Инвестициона добит / Просечно инвестирана средства	E7	Г		X
	Нето резултат / Просечан укупан капитал	E8	Г	X	X
	Нето резултат у хиљ.дин. / Број запослених	E9	Г	X	X
	Нето резултат / Укупна актива	E10	Г	X	X
	Нето резултат / Укупни приходи	E11	Г	X	
L	Готовина и гот. еквиваленти / Краткорочне обавезе ²⁾	L1	Г,Т	X	X
	(Обртна имовина – залихе) / Краткорочне обавезе ²⁾	L2	Г,Т	X	X
	Ликвидна актива / Краткорочне обавезе ²⁾	L3	Г,Т	X	X
	Ликвидна актива 1 / Краткорочне обавезе ²⁾	L4	Г,Т	X	X

¹⁾ Г – годишње, Т – тромесечно

²⁾ укључене и преносне премије и резервисане штете

³⁾ обухватају трошкове прибаве и управе

Од 31.12.2008. године у складу са MPC 39 CARMEL показатељи се прате и уз корекцију за нереализоване добитке/губитке по основу ХоВ расположивих за продају.

2. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА

Адекватност капитала је један од кључних показатеља стабилности ДО – обзиром да је и функција капитала да апсорбује ризике који могу да настану у вези са пословањем ДО (нпр. ризик осигурања, оперативни, тржишни ризик и др.). Конзервативан приступ довољности капитала ДО омогућава лакше подношење катастрофа, неочекиваних губитака, неповољних промена у спровођењу осигурања, промена регулаторног окружења и др., док, са друге стране, прекомеран обим капитала може указати на неспособност адекватног коришћења ресурса тог ДО.

Основна 4 CARMEL показатеља адекватности капитала су:

C1: Премија у самопридржају / Укупан капитал

C2: Укупан капитал умањен за губитак / Укупна актива

C3: Укупан капитал умањен за губитак / Техничке резерве

C4: Гарантна резерва / Маргина солвентности

1. Премија у самопридржају / Укупан капитал (C1)

Овај показатељ мери однос премије у самопридржају и укупног капитала ДО.

Како премија у самопридржају представља апроксимацију преузетих ризика по уговорима осигурања од стране ДО која обављају послове неживотних осигурања, овај показатељ одражава способност ДО да апсорбује неадекватни ценовни ниво премија и евентуалне непредвидиве штете покривене осигурањем, односно мери ризик осигурања.

Ипак, при посматрању овог показатеља са аспекта преузетих ризика морају се узети у обзир и врсте послова које ДО обавља.

Веома висока вредност овог показатеља може указивати на неадекватност укупног капитала у односу на преузете ризике по уговорима осигурања (мерене висином премије) док ниска вредност овог показатеља може указивати на неискоришћеност капиталних ресурса или на немогућност генерисања портфеља.

2. Укупан капитал умањен за губитак / Укупна актива (C2)

Овај показатељ мери однос укупног капитала умањеног на годишњем и кварталном нивоу за губитак и укупне активе ДО.

Овај показатељ мери изложеност ДО тржишном, инвестиционом и кредитном ризику.

Ниска вредност овог показатеља може указивати на високу изложеност ДО тржишном, инвестиционом и кредитном ризику.

3. Укупан капитал умањен за губитак / Техничке резерве (С3)

Овај показатељ представља однос укупног капитала умањеног на годишњем и кварталном нивоу за губитак и техничких резерви ДО.

За разлику од неживотних осигурања, код којих премија представља релативно добру апроксимацију укупних преузетих ризика по уговорима осигурања, код животних осигурања се она не може користити за ову апроксимацију, обзиром да су ова осигурања углавном дугорочна и базирана на акумулацији и укамаћивању средстава.

Из наведеног разлога, као апроксимација висине преузетих ризика по уговорима животних осигурања користе се техничке резерве, које су, у овој групи осигурања, углавном дугорочног карактера и које мере обавезе по преузетим уговорима осигурања.

Веома ниска вредност овог показатеља може указивати на неадекватност укупног капитала у односу на преузете ризике по уговорима осигурања (мерене висином техничких резерви), док висока вредност овог показатеља може указивати на неискоришћеност капиталних ресурса или на немогућност генерисања портфеља.

4. Гарантна резерва / Маргина солвентности (С4)

Овај показатељ представља однос гарантне резерве и маргине солвентности.

Одредбама Закона о осигурању прописано је да гарантна резерва друштва за осигурање увек мора бити већа од израчунате маргине солвентности.

3. КВАЛИТЕТ ИМОВИНЕ

Квалитет имовине (активе) мери изложеност ДО тржишном, инвестиционом и кредитном ризику. Већа диверсификација (пласмани у различите облике средстава) и дисперзија (пласмани у средства различитих лица) доприносе финансијској стабилности ДО. Јер, што је боља диверсификација и дисперзија пласмана и облика aktive ДО мања је неизвесност у вези са њиховом уновчивошћу и мања вероватноћа неизвршавања обавеза ДО.

Из наведених разлога, при оцени квалитета имовине ДО, нарочиту пажњу треба посветити могућности наплативости појединих облика имовине, као и могућности прецењивања појединих облика имовине.

Основни CARMEL показатељи квалитета имовине су:

A1: (Нем. улагања + некретнине + пласмани у ХоВ којима се не тргује на тржишту + потраживања) / Укупна актива

A2: Потраживања за премију / Укупна уговорена премија

A3: Учешћа у капиталу / Укупна актива

A4: Покривеност техничких резерви прописаним облицима active

A5: Покривеност техничких резерви прописаним облицима active 1

1. (Нематеријална улагања + некретнине + пласмани у ХоВ којима се не тргује на тржишту + потраживања) / Укупна актива (A1)

Овај показатељ мери однос збира нематеријалних улагања, некретнина, пласмана у ХоВ којима се не тргује на тржишту и потраживања са једне и укупне active са друге стране.

Нематеријална улагања, некретнине, пласмани у ХоВ којима се не тргује на тржишту и потраживања представљају облике active које може карактерисати отежана наплативост као и прецењено исказивање у финансијским извештајима.

Релативно високо учешће ових облика active у укупној активи ДО може указивати на проблеме у измиривању обавеза ДО.

2. Потраживања за премију / Укупна уговорена премија (A2)

Овај показатељ мери однос потраживања за премију и укупне уговорене премије.

Показатељ мери степен у ком ДО кредитира осигуранике, заступнике, посреднике и реосигураваче.

Висока вредност овог показатеља може указивати на склоност ДО да по сваку цену одобри одложено плаћање премије ради остваривању краткорочних циљева: повећане продаје и профита. Такође, висока вредност овог показатеља може указивати на „надувавање“ активе ДО и непоштовање правила за процену билансних позиција.

3. Учешћа у капиталу / Укупна актива (А3)

Овај показатељ мери однос учешћа у капиталу других правних лица и укупне активе ДО.

У условима неразвијеног тржишта капитала знатно су смањене могућности трговања акцијама на организованој берзи, што може условити њихову отежану утрживост. Поред тога, у ситуацији када је услед проблема са ликвидношћу ДО приморано да прода део свог учешћа у капиталу других правних лица, значајне инвестиције у капитал других правних лица излажу ДО ризику промене цена.

При посматрању овог показатеља могу се узети у обзир и врсте послова које ДО обавља, јер је за ДО која се претежно баве пословима животних осигурања (који су углавном дугорочног карактера) мање изражена потреба за ликвидним средствима од оне која важи за ДО која се баве пословима неживотних осигурања.

4. Покривеност техничких резерви прописаним облицима активе (А4)

Овај показатељ мери однос улагања техничких резерви у облике прописане Законом и техничких резерви (одвојено за животна и неживотна осигурања).

Вредност показатеља А4 испод 100% указује на непокривеност техничких резерви адекватним облицима улагања што може довести до проблема приликом извршавања обавеза ДО по закљученим уговорима о осигурању.

5. Покривеност техничких резерви прописаним облицима активе 1 (А5)

Овај показатељ мери однос улагања техничких резерви у облике прописане Законом и техничких резерви (одвојено за животна и неживотна осигурања), уз узимање у обзир и процентуалних ограничења улагања у те облике.

Вредност показатеља А5 испод 100% указује на непокривеност техничких резерви адекватним облицима улагања или на недовољну диверсификацију пласмана (у различите облике средстава) што може довести до проблема приликом извршавања обавеза ДО по закљученим уговорима о осигурању.

Код показатеља А4 и А5 може се додатно испитати и рочна и валутна усклађеност пласмана и техничких резерви, као и дисперзија улагања у исте облике средстава, али код различитих лица.

4. РЕОСИГУРАЊЕ И АКТУАРСКЕ ПОЗИЦИЈЕ

Капитал ДО и реосигуравајуће покриће представљају облике апсорбера за велике штете које могу угрозити пословање ДО.

Реосигурање има кључну улогу у процесу вертикалне дисперзије ризика, а способност ДО да одговори на обавезе по уговорима осигурања може у великој мери зависити од адекватности преноса ризика у реосигурање. Тако, неадекватна процена ризика и самопридржаја и задржавање прекомерних ризика у ДО може узроковати неспособност да измири обавезе по преузетим уговорима осигурања. Са друге стране, прекомерно ослањање ДО на реосигуравача може такође условити проблеме у пословању нпр. у случају несолвентности реосигуравача, неповољних промена на тржишту реосигурања и др.

Актуарске позиције (техничке резерве) представљају резерве за измирење будућих обавеза ДО по уговореним осигурањима па стога адекватност њихове оцене у великој мери утиче на способност ДО да измири те обавезе.

Основна 3 CARMEL показатеља реосигурања и актуарских позиција су:

R1: Меродавна премија у самопридржају / Меродавна укупна премија

R2: Техничке резерве у самопридржају / Просечне решене штете у самопридржају у последње 3 године

R3: Техничке резерве у самопридржају / Просечна премија у самопридржају у последње 3 године

1. Меродавна премија у самопридржају / Меродавна укупна премија (R1)

Овај показатељ мери однос меродавне премије у самопридржају и меродавне укупне премије ДО.

Овај показатељ мери степен у ком се преузети ризици по уговорима осигурања преносе на реосигуравача, односно рефлектује политику реосигурања ДО.

Ниске вредности овог показатеља указују да се ДО у значајној мери ослања на реосигуравача и да способност овог ДО да измири штете у великој мери зависи од финансијске стабилности реосигуравача (и способности реосигуравача да измири свој удео у обавезама ДО). У овом случају потребно је проверити и финансијску стабилност реосигуравача.

Са друге стране, висока вредност овог показатеља (мања зависност од реосигурања) може указивати на већи ризик спровођења осигурања који преузима осигуравач, а који је условљен неадекватним одређивањем премије

(која није довољна за измирење штета) или неповољним променама на тржишту реосигурања.

2. Техничке резерве у самопридржају / Просечне решене штете у самопридржају у последње 3 године (R2)

Овај показатељ мери однос техничких резерви у самопридржају и просечно решених штета у самопридржају у последње 3 године.

Континуирано ниска вредност показатеља може указивати и на то да се ДО у великој мери ослања на свој капитал што у ситуацији у којој је капитал близу цензуса оставља мало простора за апсорбовање неочекиваних или катастрофалних губитака.

3. Техничке резерве у самопридржају / Просечна премија у самопридржају у последње 3 године (R3)

Овај показатељ мери однос техничких резерви у самопридржају и просечне премије у самопридржају у последње 3 године.

Показатељ је аналоган претходном показатељу за неживотне осигураваче. При интерпретацији овог показатеља треба узети у обзир развој осигуравајућег посла као и микс послова животних осигурања ДО.

5. КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЧКЕ СТРУКТУРЕ

Квалитетан менаџмент, односно управа ДО је од суштинске важности за стабилност сваког ДО. Са друге стране, мерење ефикасности и квалитета менаџмента кроз системе раног упозорења може у пракси бити веома отежано. Другим речима, тешко је преточити ефикасност и квалитет менаџмента у низ поузданих показатеља раног упозорења.

Примера ради, већи број запослених у односу на неку референтну вредност може указивати како на лошу организацију ДО и на неадекватно коришћење ресурса, са једне стране, тако и на стратешка опредељења управе ДО да се клијентима пружи виши ниво услуга (већи су трошкови пословања, али је већа и вероватноћа задржавања клијената), са друге стране. Такође, мањи број запослених у односу на неку референтну вредност може указивати на рационално коришћење ресурса, али и на неадекватно управљање оперативним ризицима (недиференцирање послова, недовољна припремљеност кадрова да се суоче са озбиљнијим проблемима у пословима које обављају и др.)

При тумачењу показатеља квалитета управљачке структуре треба имати у виду да осигуравачи могу да користе различите дистрибутивне канале за продају својих „производа“.

Показатељи квалитета управљачке структуре се углавном заснивају на праћењу међусобних односа премије, броја запослених, трошкова зарада и активе ДО, а 3 основна CARMEL показатеља ове групе су:

M1: Укупна уговорена премија у хиљ.дин. / Број запослених

M2: Укупна актива у хиљ.дин. / Број запослених

M3: Трошкови зарада / Премија у самопридржају

6. ЗАРАДА И ПРОФИТАБИЛНОСТ

Профитабилно пословање је од суштинског значаја за пословање ДО јер, са једне стране, добар резултат остварен пословањем утиче на ниво поверења осигураника и потенцијалних осигураника у пословање тог ДО док, са друге стране, добитак може представљати и дугорочни извор капитала.

Ниска профитабилност може да укаже на фундаменталне проблеме осигураваача и може се сматрати индикатором проблема са солвентношћу.

Основни CARMEL показатељи зараде и профитабилности су:

E1: Меродавне штете у самопридржају / Меродавна премија у самопридржају

E2: Трошкови спровођења осигурања / Меродавна премија у самопридржају

E3: Инвестициона добит / Меродавна премија у самопридржају

E4: Комбиновани 1 = $E1 + E2$ показатељ

E5: Комбиновани 2 = $E1 + E2 - E3$ показатељ

E6: Трошкови извиђаја, процене ликвидације и исплате штета / Штете у самопридржају

E7: Инвестициона добит / Просечно инвестирана средства

E8: Нето резултат / Просечан укупан капитал

E9: Нето резултат у хиљ.дин. / Број запослених

E10: Нето резултат / Укупна актива

E11: Нето резултат / Укупни приходи

1. Меродавне штете у самопридржају / Меродавна премија у самопридржају (E1)

Овај показатељ (loss ratio) мери однос меродавних штета у самопридржају и меродавне премије у самопридржају.

Показатељ је важан индикатор коректности политике цена и преноса ризика у саосигурање и реосигурање и показује у којој је мери ДО у стању да измирује штете у самопридржају приходима од премија у самопридржају. Висока вредност овог показатеља може указивати на немогућност ДО да измирује обавезе по штетама.

2. Трошкови спровођења осигурања / Меродавна премија у самопридржају (E2)

Овај показатељ (expense ratio) мери однос трошкова спровођења осигурања и меродавне премије у самопридржају.

Показатељ представља меру ефикасности пословања ДО у вези са спровођењем осигурања и трошковима везаним за поступак спровођења осигурања (трошкови прибаве, трошкови управе).

Висока вредност овог показатеља може указивати на прекомерна издвајања за ове трошкове као и на непостојање критичне масе обима пословања која је неопходна за смањење трошкова пословања по јединици уговорене премије.

3. Инвестициона добит / Меродавна премија у самопридржају (Е3)

Овај показатељ мери однос инвестиционе добити и меродавне премије у самопридржају.

Показатељ се фокусира приходе од инвестирања као други значајан извор прихода ДО (поред премије осигурања) и указује на инвестициону политику друштва. Показатељ се ретко користи изоловано већ се користи при обрачуноу Комбинованог 2 показатеља (Е5).

4. Комбиновани 1 показатељ (Е4 = Е1 + Е2)

Овај показатељ представља збир Е1 и Е2 показатеља.

Како се при обрачуноу овог показатеља узимају у обзир накнаде за штете, трошкови спровођења осигурања и премија, следи да овај показатељ представља меру профитабилности из послова осигурања ДО, без узимања у обзир прихода од инвестирања.

Уобичајено је да вредност овог показатеља буде испод 100% али вредност показатеља изнад ове границе може указивати да се и приходи од инвестиција користе као фактор при одређивању висине премија. Ипак, троцифрена вредност овог показатеља ($\geq 100\%$) у окружењу које се карактерише ниским или чак негативним стопама приноса може бити сигнал одлива капитала и најаву проблема са солвентношћу.

5. Комбиновани 2 показатељ (Е5 = Е1 + Е2 – Е3)

Овај показатељ представља разлику збира Е1 и Е2 показатеља и показатеља Е3

Показатељ мери општу профитабилност ДО остварену спровођењем осигурања и инвестирањем.

Висока вредност овог показатеља, блиска 100% указује на немогућност ДО да оствари профит, што би на дужи рок утицало и на ограничене могућности раста, развоја нових производа, као и на конкурентност тог ДО у области цена што би коначано и узроковало проблеме са солвентношћу и оптеретило капитал ДО.

6. Трошкови извиђаја, процене, ликвидације и исплате штета / Штете у самопридржају (Е6)

Овај показатељ мери однос трошкова извиђаја, процене, ликвидације и исплате штета и штета у самопридржају.

При анализи овог показатеља требало би узети у обзир да различите врсте осигурања могу имати веома различите трошкове решавања штета.

Високе вредности овог показатеља могу указивати на проблеме ДО у вези са решавањем штета, високо учешће штета у спору, ангажовање спољних сарадника уместо ослањања на сопствене ресурсе.

7. Инвестициона добит / Просечно инвестирана средства (E7)

Овај показатељ мери однос инвестиционе добити и просечно инвестираних средства, и узима у обзир инвестиционе некретнине и све дугорочне и краткорочне финансијске пласмане.

8. Нето резултат / Просечан укупан капитал (E8)

Овај показатељ мери однос нето резултата и просечно укупног капитала.

Овај показатељ показује колико профита генерише друштво у односу на: новац који су инвестирани власници друштва, резерве, ревалоризационе резерве и нераспоређену добит.

9. Нето резултат у хиљ.дин. / Број запослених (E9)

Овај показатељ мери однос нето резултата и броја запослених.

Показује продуктивност запослених изражену у висини нето резултата по запосленом.

Повећање вредности овог показатеља може указивати на бољу искоришћеност људских ресурса која је резултат боље организационо – технолошке и кадровске оспособљености ДО.

10. Нето резултат / Укупна актива (E10)

Овај показатељ мери однос нето резултата и укупне активе.

Показује проценат прираста укупних средстава (активе) ДО по основу оствареног нето резултата.

Већа вредност овог показатеља указује на ефикасније коришћење укупних средстава (активе) у остваривању нето резултата, што представља резултат ефикасније управљачке структуре ДО.

11. Нето резултат / Укупни приходи (E11)

Овај показатељ мери однос нето резултата и укупних прихода.

Користан је за праћење профитабилности ДО из године у годину. Како нето резултат представља разлику укупних прихода и укупних расхода, повећање вредности овог показатеља из године у годину указује на смањење расхода и повећање нето резултата, односно бржи пораст нето резултата од пораста прихода.

7. ЛИКВИДНОСТ

Ликвидност се најчешће посматра као платежна способност ДО да у одређеном року измири своју обавезу, а та способност зависи од расположивих ликвидних средстава тог ДО. Обзиром да су фреквенција, висина и тренутак настанка штета неизвесни, ДО су у обавези да пажљиво планирају структуру својих средстава за измирење обавеза пре свега по штетама а онда и осталих обавеза.

Да би се одржала дневна платежна способност ДО неопходно је да постоји синхронизација између прилива и одлива новчаних средстава што је условљено равнотежом обавеза и средстава ДО по својој рочности.

Из наведеног следи да ликвидност ДО зависи од степена у ком је оно, поседовањем ликвидних или лако утрживих средстава (неризични пласмани, са адекватном диверсификацијом и дисперзијом), у могућности да одговори на обавезе.

Високе вредности показатеља ликвидности указују на могућност ДО да одговори на неочекиване потребе за готовином без потребе да уновчава своје дугорочне пласмане (неправовремена продаја пласмана углавном резултира постизањем ниже вредности ових пласмана од њихове реалне вредности). Са друге стране, претерано високе вредности овог показатеља могу указивати на неадекватну политику пласмана ДО и на умањену могућност генерисања профита по основу пласмана средстава ДО.

Основни CARMEL показатељи ове групе су:

- L1: Ликвидност првог степена: Готовина и готовински еквиваленти / Краткорочне обавезе
- L2: Ликвидност другог степена: (Обртна имовина – залихе) / Краткорочне обавезе
- L3: Ликвидна актива / Краткорочне обавезе
- L4: Ликвидна актива 1 / Краткорочне обавезе

Показатељ L3 (ликвидна актива / краткорочне обавезе) мери однос ликвидне активе и краткорочних обавеза при чему ликвидну активу чине акције којима се тргује на организованом тржишту (учешћа у капиталу осталих правних лица), друге ХоВ расположиве за продају којима се тргује на организованом тржишту, ХоВ издате од стране државе, централне банке, међународних финансијских институција, као и ХоВ за које гарантује неки од наведених субјеката и готовински еквиваленти и готовина.

Показатељ L4 (ликвидна актива 1 / краткорочне обавезе) мери однос ликвидне активе и краткорочних обавеза при чему ликвидну активу, поред

средстава ликвидне активе показатеља L3, чине и део дугорочних депоновања и улагања која доспевају до једне године, ХоВ које се држе до доспећа (део који доспева до једне године) и остали краткорочни финансијски пласмани.

Показатеље L3 и L4 треба посматрати условно и из ликвидних средстава искључити обвезнице и акције правних лица којима се тргује на тржишту хартија од вредности за које се не располаже довољним подацима за објективну процену ликвидности тих средстава. Такође, и пласмане у ХоВ, који се услед исувише велике вредности под нормалним условима не могу утржити треба искључити из ликвидних средстава.

Код показатеља L4, потребно је додатно испитати средства ликвидне активе, у делу у коме се разликују од средстава ликвидне активе показатеља L3, с обзиром на могуће проблеме приликом утрживости тих средстава у кратком временском року.

*
* *

Одговорна, транспарентна и тржишно оријентисана ДО, која послују на конкурентском и модерном тржишту и имају повољну пословну репутацију, циљ су који Народна банка Србије жели да постигне у области супервизије осигурања. Таква ДО и такво тржиште осигурања ће нашим грађанима омогућити да добију квалитетну услугу осигурања од различитих врста ризика, али и да уносно пласирају слободна новчана средства, уз апсолутну сигурност у погледу заштите њихових интереса.

Народна банка Србије, као орган супервизије, ће подстицати имплементацију и развој функције управљања ризицима чија ће примена и разумевање допринети квалитету рада ДО као и предупредити предузимање појединих мера надзора.